

Halászati Lapok

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám az Agrárminisztérium támogatásával készült.

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XX. évfolyam
2019. június

Kárenyhítésre tartanának igényt

A téli-tavaszi csapadékszegény időjárás következtében sok helyen jelentős vízhiány alakult ki a tógazdaságokban, helyenként akár 1-1,5 méter víz is hiányzik a tavakból. Emiatt több termelő arra kényszerült, hogy a tavaszi kihelyezést visszahalássza. A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) felmérte, hogy mekkora terület érintett a vízhiányban. A felmérés eredménye alapján a MA-HAL javaslatot tesz a szaktárcánál, hogy a gabonatermesztőkhöz hasonlóan a haltermelők is jogosultak legyenek az aszálykár megtérítésére.

Németh István, a MA-HAL elnöke elmondta: országosan kihirdették, hogy a szántóföldeken aszály alakult ki a tavaszi hónapokban. Több ezer növénytermesztő jelentkezett már be az Agrárminisztériumnál és tart igényt kárenyhítésre. A víz hiánya a halászati ágazatot még inkább sújtja, hiszen megfelelő mennyiségű víz nélkül nem lehet zavartalanul halat termelni. A termelő tavakban el kell érni az üzemi vízszintet ahhoz, hogy a hal kellően fejlődjön, nem elegendő a tározott víztérfogat fele, negyede. Sajnos az országban sok helyen, elsősorban Dél-Dunántúlon óriási vízhiánnyal küzdenek a haltermelők, mivel a völgyzárógátas tavakat nem tudták feltölteni a téli csapadékból. A májusi eső sem enyhített a helyzeten, mivel a 30-40 milliméter csapadékot a szántóföldek felszívták, így a patakok sem teltek meg.

Hogy mennyi víz hiányzik, azt a felmérés alapján lehet megmondani. Eszerint az érintett terület összesen 2276 hektár, amelyen 12 vállalkozás termel halat. Az érintett törendszerek száma 31, míg a hiányzó vízmennyiség összesen 18 884 millió m³. Az érintett régiók: Dél-Dunántúl, Közép-Dunántúl, Észak-Alföld. Ebből is látszik, hogy regionálisan más-más a helyzet. Baranya megyében van olyan tó, amelyből a tározott térfogat 60-70 százaléka hiányzik, de a Dunántúlon máshol sem ritka a 30-40-50 százalékos vízhiány.

Az alföldi körtöltéses tavaknál jobb a helyzet, mert ott a természetes vízfolyásokból szivattyúval ki lehetett emelni a vizet.

Az alacsony vízszint következményeiről az elnök elmondta, hogy emiatt kevesebb halat tudnak kihelyezni a termelő tavakba, és csökken a termelés, következés-

lományokat a jobb vízellátású tavakba helyezték át, ami szintén plusz költséget is jelent, hiszen a szállítás sem olcsó.

Az elnök emlékeztetett rá, hogy tavasszal a horgászoknak olcsóbban adtak el csaknem 40 vagonnyi két- és háromnyaras pontyot. A készletek értékesítését is az indokolta, hogy a telelőtavak vízszintje jelentősen csökkent, és csapadék helyett meleghullám érkezett, és a halakat meg kellett menteni az elhullástól. Az akció három hét alatt sikeresen lezajlott, a horgászszervezetek a téli piaci árnál jóval olcsóbban vették meg a készleteket. Azóta a piaci árak visszaálltak. Ám a természeti anomáliák miatt az idén kevesebb lesz a hal, és a kínálatból várhatóan keresletivé válik a piac. Ennek következtében a hal ára még feljebb kúszik az ős folyamán.

képpen azonos költségszint mellett magasabb lesz a piaci hal ára, mivel az állandó termelési költségek jelentősek. Az alacsony vízszint miatt több tógazdaságnál vissza kellett halászni a kétnyaras állományokat, amelyek ősszel annak reményében helyezték ki, hogy télen-tavasszal megtelnek vízzel a tavak. A lehalászott ál-

Németh István végül arról tájékoztott, hogy a MA-HAL a Nemzeti Agrárgazdasági Kamarával közösen pénzügyi segítségért fordul az agrártárcához az aszálykár enyhítése érdekében. Az elnök bíz benne, hogy a tárca és a kamara idejében megsegíti az ágazat rászoruló szereplőit.

H-N

A halászat aktuális ügyei voltak terítéken

Tartalmas és eredményes közgyűlést tartott május 23-án a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL). A közgyűlés első felében két vendégelőadót köszöntött Németh István, a MA-HAL elnöke: Erdős Norbert európai parlamenti képviselő, az EP halászati bizottságának tagja az ágazat 2020 utáni EU-támogatásairól tartott tájékoztatót, Viski József helyettes államtitkár, MAHOP IH vezetője pedig a Magyar Halgazdálkodási Operatív Program (MAHOP) helyzetét ismertette. A közgyűlés is elvégezte feladatát, mert a kötelező beszámolókat és a mérlegeket egyhangúlag elfogadták.

Erdős Norbert az egyetlen magyar képviselő EP halászati bizottságában, és az EU többi tenger nélküli országát (Ausztria, Csehország, Szlovákia, Luxemburg és Magyarország) is képviseli a bizottság ülésein. Felszólalásaiban is az édesvízi akvakultúra problémáiról szolt, ami azért fontos, mert a bizottság a tengeri ügyeket helyezi előtérbe. Erdős Norbert új szemléletet honosított meg a bizottságban, és sikerült ráirányítania a figyelmet az édesvízi akvakultúra aktuális kérdéseire. Miután a 2020 utáni hét éves pénzügyi ciklus tervezése megkezdődött – mondani sem kell, hogy kemény csatározások közepette –, a képviselő komoly eredményeket ért el. Erdős Norbert megjegyezte, hogy a MA-HAL vezetése igen sok szakmai segítséget adott ehhez, és köszönetet mondott az áldozatos munkáért.

A sikerekről szólva Erdős Norbert elmondta, hogy a legnagyobb vita a pénz körül folyt. Az Európai Bizottság 4,5 százalékos elvonást javasolt a halászati ágazat egészétől. Azonban a halászati bizottság másfél év alatt elérte, hogy 10 százalékkal nagyobb legyen a halászat költségvetése, mint a most záruló pénzügyi ciklusban: 6,1 milliárd euró helyett 7,7 milliárd euróra tett javaslatot – amit az Európai Parlament már el is fogadott.

Erdős Norbert egyéni javaslatai is célba értek, hiszen az általa benyújtott 115 képviselői módosító indítványból csupán kettőt nem fogadott be a bizottság. Javaslatai közül elfogadták, hogy a tagállamok dönthetnek az uniós források 87 százalékának felhasználásáról. Sikerült elérnie azt is, hogy a vissza nem térítendő támogatások rendszerét ne szüntesse meg a Bizottság. Ez azért fontos, mert különben csak hitelből működhetett volna az ágazat, ezt pedig sem a tengeri, sem az édesvízi ágazat jóvédelmezőségi szintje nem bírta volna el.

Az új ciklusban a fiatal gazdák támogatást kaphatnak tógazdaságok meg- vagy átvételéhez, így a generációváltás is felgyorsítható, megkönnyíthető. A termelő beruházások mellett az akva-élelmiszeripari, az álla-

Erdős Norbert eredményesen küzdött az Európai Parlamentben az édesvízi akvakultúra elismeréséért

tegészségügyi és az élelmiszerbiztonsági beruházásokra is fel lehet majd használni uniós forrásokat. A környezetvédelmi és halászati adatgyűjtés támogatását már édesvízi területekre is kiterjesztik, ami elsősorban az állami szektornak fontos hír. Kutatási területen is nagy előrelépés történt, mivel a képviselő javaslata alapján a hazai kutatási intézetek, egyetemek is könnyebben HORIZONT-forrásokhoz juthatnak.

A genetikailag módosított halak fejlesztését ezután tiltja az EU. A tiltás ugyan nem magyar javaslatra született, de egybevág a magyar érdekekkel. Az viszont egyértelműen a magyar képviselő érdeme, hogy a pénzügyi alap neve megváltozott, mégpedig az akvakultúra szóval bővítették. Így 2020 után Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra Alap lesz a pénzügyi alap neve. Ez óriási eredmény, hiszen ezzel az egész akvakultúra ágazat megítélése, az ágazathoz való hozzáállás, szemlélet megújul.

Az EU ezzel elismeri az ágazat tevékenységét, Erdős Norbert joggal büszke erre a névváltoztatásra. Tény, hogy külön fejezete lesz az akvakultúrának, ami eddig nem így volt. Ezzel biztos alapokat teremtettek az ágazat támogatási rendszerének. A képviselő végül arról szolt, hogy az „amit nem sza-

bad, az tilos” elvet „amit nem tilos, azt szabadra” változtatták. Eddig ugyanis sok probléma volt a tevékenységek minél pontosabb meghatározásából, mert túlszabályozták vele az ágazatot. Tehát ez megváltozik a 2020 utáni költségvetési időszakban, mert a tiltott listát fogják pontosan meghatározni.

Németh István kérdésére válaszolva a képviselő elmondta, hogy a magyar halászati ágazatnak jogos törekvése a hektáronként

Németh István az eredményekről számolt be

300 eurós támogatás, de az erre vonatkozó módosító javaslatot egyelőre nem fogadta be a bizottság.

A tógazdaságok környezetvédelmi tevékenysége, multifunkcionális szerepe vitathatatlan, hiszen a tógazdaságok fenntartják a biodiverzitást. A másik el nem fogadott módosító javaslatával a képviselő azt szeretne volna elérni, hogy a jelenlegi 50 százalékról 75 százalékra emeljék a támogatottságot. Egyelőre ezt sem sikerült átvinni a bizottságon, de ebben a témakörben is van még lehetőség.

Viski József azzal kezdte tájékoztatóját, hogy kereken két esztendeje jelentek meg a MAHOP-felhívások. Tizennégy felhívás jelent meg a teljes forrásra, amelyekből 5 volt kiemelt, 8 standard és 1 egyszerűsített. A forrással kapcsolatban az IH vezetője elmondta, hogy tavaly mintegy 200 millió forintot kellett visszafizetni az uniós elszámolások alapján. Az eredetileg 16,1 milliárd forintot keretből ezt az összeget leírták, de miután tervezés és a kivitelezés között az euró árfolyama megváltozott (311 forint/eurós árszinten számoltak induláskor), ezért a kormány újraszámolta a források keretösszegét, és 16,6 milliárd forintra nőtt a MAHOP-keret. Magyarán, mintegy félmilliárd forinttal nőtt a program forrása. Ezért újra

kellett osztani az egyes jogcímekre fordítható összegeket. Azért is szükség van a „kabát újragombolására”, mert a már lezárt jogcímeken fennmaradt forrásokat is átcsoportosítják a még nyitott pályázatokhoz. Az új keretösszegeket – ezek is további 10 százalékkal növelhetők hazai forrásból, azaz 1,6 milliárd forint plusz forrás áll rendelkezésre – azonban le kell kötni ahhoz, hogy további forrásvesztés ne következzen b. Ezért Viski József a tájékoztatója során többször is arra kérte a haltermelőket, hogy a még nem lezárt jogcímekre nyújtsanak be pályázatokat.

A pályázatokkal kapcsolatban az IH vezetője elmondta, hogy jelenleg még öt pályázható standard felhívás él. A beérkezett támogatási igény (visszavont és elutasított támogatási kérelmek nélkül) 216 darab, 14 milliárd forint, ami a teljes MAHOP keret 87,06 százaléka. A megkötött támogatási szerződés, és a kiadott támogatói okirat 110 darab, 8,2 milliárd forint összegben (ez a teljes MAHOP keret 51,03 százaléka). A kifizetés a kedvezményezettek részére 2,45 milliárd forint értékben történt meg (a teljes MAHOP keret 15,26 százaléka). Az adatok alapján a feldolgozás alatt álló/feldolgozásra váró támogatási kérelem 104 darab, 5,42 milliárd forint összegben. A feldolgozásra váró kifizetési kérelem száma 15 (180,6 millió forint összegben).

Viski József hangsúlyozta, hogy a MA-HAL-lal szorosan együttműködnek annak érdekében, hogy a még nyitott pályázatokat vonzóbbá tegyék, és ügyfélbarát megoldásokkal enyhítsenek a jelenlegi szigorúságon. A felesleges bürokrácia leépítése nem könnyű, mert az uniós előírásokhoz tartani kell magunkat, de az IH a MA-HAL javaslatait a lehetőségekhez mérten minden esetben beépítette, és beépíti a pályázati felhívásokba. Az IH vezetője hangsúlyozta, hogy a jelenlegi rendszeren már csak apróbb módosításokat lehet végrehajtani, s hogy ne legyen további forrásvesztés, fontos, hogy a keretösszegeket pályázatokkal lekössék. S azt is ígérte, hogy az IH munkáját is hatékonyabbá teszik, felgyorsulnak az elbírálások, és a támogatási kérelmek kibocsátása. Az ellenőrzéseket, és a kifizetések nem tartoznak az IH kompetenciájába, de mindent megtesznek azért, hogy a kifizetések is felgyorsuljanak, s a Magyar Államkincstárban nagyobb kapacitással tudják a munkát elvégezni, ezért bizonyos hatásköröket viszszaadalegálnak az irányító hatóságokhoz. Viski József állta a kérdések zuhatagát, s a tájékoztató végére mindkét fél átlátta a másik oldal erősségeit, gyengeségeit. A párbeszéd lényege azonban az, hogy a gazdálkodók pályázzanak a meglévő forrásokra, mert ha nem kötik le kérelmekkel a még rendelkezésre álló összeget, akkor a le nem kötött összeget vissza kell fizetni az Uniónak.

Viski József: a MAHOP keretösszege 16,1 milliárd forintról 16,6 milliárd forintra nőtt az árfolyamváltozás miatt

Németh István a két előadás után részletesen is beszámolt a MA-HAL elmúlt évben végzett munkájáról. A legfontosabb érdekvédelmi eredmény az volt, hogy kétévi munka után hektáronként 1500 forintra csökkent a vízszolgáltatási díj, és mintegy félmilliárd forint maradt a tagszervezeteknél. Ugyancsak fontos tevékenység, hogy a MA-HAL folyamatosan egyeztet a MAHOP-kiírások módosításán. A halastavak tulajdonviszonyainak a rendezése érdekében, a szakmaközi szervezet tárgyalásokat folytat a szaktárcával. Kezdeményezték, hogy az elpusztult hal elszállítása és ártalmatlanítása is állami támogatást kapjon, mert jelenleg csak a melegvérű állatoknál él ez a lehetőség.

A MA-HAL az idei, 46. Országos Halfőző Versenyt a Ráckevei-Duna-ági Horgász Szövetséggel közösen rendezi meg. Ráckevén. Az elnök kiemelte, hogy az ügyvezetés nagy hangsúlyt helyez a tagság tájékoztatására. Tavaly december óta hét új tag csatlakozott a szervezethez, így 111-re nőtt a tagok száma, ezzel a szakmaközi szervezet területi lefedettsége meghaladja a 90 százalékot.

Az elnöki beszámoló után Bozáné Békefi Emese, a HAKI igazgatóhelyettese a MA-HAL külkapcsolati tevékenységéről számolt be. Ezekről az eseményekről a Halászati Lapokban is rendszeresen beszámolunk. A közgyűlés egyhangú szavazással elfogadta mindkét beszámolót.

Kovács Zoltán, a felügyelőbizottság elnöke – miután Sziráki Bence ügyvezető igazgató ismertette a 2018. évi mérleget – arra hívta fel a figyelmet, hogy a szakmaközi szervezet az elmúlt évet 4,5 millió forint nyereséggel zárta, ami igen jó eredmény. A mérleg alakulásában jelentős szerepet játszottak a tavaly elnyert pályázatok, amelyek bevétele elérte a 30 millió forintot. Azonban ez az idén nem ismételtető meg, mert az

Kovács Zoltán: soha nem látott pályázati forrásokat sikerült elnyerni az elmúlt évben, ami az ügyvezetés munkáját dicséri

agrártárca átadta a MOHOSZ-nak az Országos Halgazdálkodási Alap felhasználásának lehetőségét. Ennek következtében – bár ezzel ellentétes ígéretek hangzottak el – a szervezetnek nem lesz lehetősége pályázni a korábbi forrásokra.

A felügyelőbizottság értékelése szerint addig soha nem látott pályázati forrásokat sikerült elnyerni az elmúlt évben, ami az ügyvezetés munkáját dicséri. Dicséretet érdemel a bizottság szerint az is, hogy a szervezet és a tagság közötti kommunikáció igen erőssé vált. Az FB elnöke kitért rá, hogy a tagdíjfizetési fegyelem igen jó, még az 1 százalékot sem érte el a kintlévőség. Összességében, az FB elfogadásra javasolta a szervezet tavalyi mérleget, amit a közgyűlés egyhangúlag el is fogadott.

A közgyűlés meghallgatta Szabó Krisztián, a Dinnyési Halgazdálkodási Kft. ügyvezetőjének beszámolóját, végül Szűcs István, a MA-HAL elnökhelyettese tartott érdekes és figyelemkeltő előadást „Vertikális és horizontális integrációs lehetőségek a hazai hal-termékpálya mentén” címmel. Az előadásból következik, hogy a kialakult gazdasági helyzetben a hazai haltermelők elemi érdeke a szerveződés. A halászati ágazat problémái nem oldhatók meg a termékpálya teljes rendszerének figyelembe vétele nélkül, és az alapanyag-termelő, a feldolgozó és a kereskedelmi vállalkozások koordinált működése nélkül nem lehet hatékonyan és versenyképesen kielégíteni a fogyasztói keresletet, és enélkül a hazai halászati termelők által előállított termékek piaci értékesítése sem lehet kiszámítható. Az ágazat fenntartható fejlődése versenyképességének megőrzése mindenképpen megköveteli a jelenleginél magasabb szintű vertikális és/vagy horizontális integráció kiépülését.

HAJTUN GYÖRGY

Jól teljesít a kicsi, de lelkes csapat Dinnyésen

A Magyar Akvakultúra és Halgazdálkodási Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) tulajdonában lévő Dinnyési Halgazdálkodási Kft. gazdálkodását minden évben értékeli, az elnökségi üléseken és a közgyűléseken egyaránt. A kft. felügyelőbizottsága is rajta tartja a szemét a cég tevékenységén, és az idei értékelésükben is megerősítették, hogy Szabó Krisztián, a Dinnyési Halgazdálkodási Kft. ügyvezetője és csapata igen jól teljesít a termelés területén. Viszont visszatérő probléma, hogy a több évtizede elhanyagolt infrastruktúrát fel kellene újítani – de az idén végre a külsin megváltoztatása is sorra kerül.

Szabó Krisztián tréfásan megemlíti beszélgetésünk elején, hogy ő a cég ügyvezetője, agronómusa, keltetőházának vezetője és halászmestere egy személyben – de csak egy fizetés jár mindezen feladatok elvégzéséért. Mindez jól tükrözi az egész magyar halászati ágazat szakemberhiányból adódó gondjait, problémáit. Nem véletlen hát, hogy a szakmaközi szervezet is sokat foglalkozik azzal, hogyan lehetne a halászati szakmunkásképzést ismét beindítani az országban.

A kft. 2013-as megalakulását követő nehezebb évek után mostanra sikerült

finanszírozzák belőle. A havi működéshez szükséges források ugyanis rendelkezésre állnak, és idén már csak a takarmány beszerzésére kell nagyobb összeget fordítaniuk.

Évről évre jól alakulnak a haltermelési eredmények Dinnyésen. Ez nagy szakmai odafigyelést és kiváló munkát igényel a dolgozóktól, mert a haltermelésben is számolni kell váratlan helyzetekkel. Ebből adódóan panaszra és dicsekvésre is volna oka, de Szabó Krisztián nem panaszkodik, csak annyit jegyzett meg, hogy tavaly – az előző jó évek eredményeihez hasonlóan – ismét pozitív eredmény-

Szabó Krisztián: Dinnyésen évről évre jól alakulnak a haltermelési eredményei

séget tudtak kimutatni a tavalyi év mérlegében.

Az elmúlt évben fejlesztésre is költöttek: öt etetőcsónakot vásároltak, mintegy 4 millió forint értékben. Az ügyvezető hangsúlyozta, hogy minden évben szinte észrevétlenül elköltötenek évi 3-4 millió forintot a termelés korszerűsítésére. Azért észrevétlenül, mert a termeléshez szükséges alapeszközöket veszik meg. Hol egy szivattyút, hol egy levegőztetőt, hol új etetőcsónakot kell beszerezniük a régi helyére ahhoz, hogy a termelésben ne legyen fennakadás.

Miként arról már beszámoltunk, idén tavasszal a hirtelen jött meleg és a jelentős vízhiány miatt a tógazdaságok a készleten lévő 300 tonna két- és háromnyaras pontyot – a MOHOSZ-szal kötött megállapodás alapján – olcsóbban értékesítették a horgászszervezeteknek. Dinnyésen azonban nem volt ilyen felesleg, mert egész évben biztosított a hal értékesítése. Állandó vevőkörrel rendelkeznek, amelyben horgászegyesületek is vannak, kereskedőnek viszont ritkán adnak el halat. Jól bevált a helyi értékesítésük is, mivel a dinnyési ponty jó ízű, kedvelt a lakosság körében. Állandó partnereik mindig elégedetten távoznak, mert maximálisan kielégítik az igényeiket. Nemcsak pontyot termelnek, hanem ragadozó halfajokat is, mert a süllőre, harcsára, csukára is egyre nagyobb az igény.

Az idei szaporítás jól sikerült, a süllő és a harcsa mellett a csuka szaporítása is szép eredményt hozott. A csukával kapcsolatban az ügyvezető elmondta, hogy nem tápon, hanem planktonon nevelik az

Új levegőztető segíti a termelést

stabilizálni a 100 hektáros tógazdaság haltermelését. Apróbb fejlesztésekkel ugyan, de évről évre előreléptek, így a haltermelés és a cég gazdálkodása biztonságossá vált. Ma már jól tervezhető az éves termelésük, a számlájukon rendelkezésre álló plusz pénzt a gazdaság működtetésére, fejlesztésére fordítják. A MA-HAL tavalyi tőkét emelt a kft.-ben, de ezt a 9 millió forintot elkülönítve kezelik, és csak a megbeszélte és jóváhagyott fejlesztéseket

nyel zárták a mérleget. Hosszabb volt a termelési szezon, és emiatt nagyobb átlagsúlyú halakkal tudtak a piacon megjelenni. A pontytermelésük átlagos eredményt hozott, de a ragadozó halak szaporítása és ivadékaik értékesítése pénzügyi szempontból is kedvezően alakult, bár a kárász, ami a vízzel került be hozzájuk, szintén nagyobb eredményt hozott a vártnál. A bevételek olyannyira jól alakultak, hogy több mint 6 millió forint nyere-

ivadékokat, amelyeket értékesítenek. A csukaszaporítás és a csukaivadék-nevelés nem könnyű feladat, mert a planktont a tavakból kell begyűjteni, hogy etetni tudják vele az ivadékállományt. A ponty szaporítása még nem kezdődött el, mert a márciusi-áprilisi meleg után lehűlt a levegő, és a víz is. Így, bár az anyahalak már készen állnak, de a szaporítás még nem történt meg. Szabó Krisztián arra vár, hogy a tavak felmelegedjenek, mert a ponty ivásához a 12-14 Celsius-fokú tóvíz nem elég.

Dinnyésen a termelés korlátját mindig is a vízellátás jelentette. Idén tavasszal itt is aszály volt, de miután ők hozzászoktak a víztakarékos gazdálkodáshoz, bátrabban telepítettek a termelő tavakba, mint a többi cég. Azért is vállalják ezt a kockázatot, mert az elmúlt 2-3 évben nagyon jó kapcsolatot alakítottak ki a vízüggyel, és maximálisan kielégítik a vízigényeiket. A vízügyi szakemberek is belátták, hogy ez a 100 hektáros tógazdaság nem használna sok vizet, a Velencei-tó egy nap több vizet párologtat el, mint amivel egy haváriahelyzet megszüntethető a tógazdaságban.

Problémát csak a kormoránok okoznak. Ez a falánk védett madár akár egy nap alatt is kiüríti az ivadékos tavat. Csak azért vásároltak még 750 kilogramm ivadékot idén késő tavasszal, hogy pótolják a madárkár miatt kieső mennyiséget. Májusban már a veszélyeztetett tógazdaságok is túljutottak az aszályhelyzeten, mert elegendő csapadék hullott, és a Velencei-tó vízszintje is magas.

Miután stabilá vált a gazdálkodás, a tulajdonos és a cég vezetése megfogalmazta azt az igényét, hogy a tógazdaság infrastruktúráját, pontosabban épületeit is felújítsák. Áldozni kell a telep látványának javítására, a külsőre, mivel legalább 30 éve nem költöttek semmit ilyen célra.

A telepen járva már látni a kezdeti lépéseket, a külső munkálatokat már megkezdtek. Az ügyvezető elővette a közelmúltban elkészült dokumentumot, amely a telep állagfelmérésének eredményeit tartalmazza. Kiolvasható belőle, hogy az épületek statikai szempontból megfelelőek, de a tetőket és a nyílászárókat le kell cserélni, és a vakolatot ki kell javítani. Sok apró javítást házon belül is meg tudnak oldani. Ezek nyomait véltük felfedezni ottjártunkkor, ami nem csoda: az esős időben kevesebb lehet a tavakkal, termeléssel foglalkozni.

Az elkövetkezendő 4-5 évben lépésről lépésre megújulnak az épületek, és megtörténik a parkosítás, ami összességében nem kevés költséggel jár. A 35-40 millió forintos terv megvalósításával a legszük-

ségesebb beruházásokat realizálják, viszont az élhető, kellemes környezet kialakításával egyúttal egy bemutatógazdaság jön létre. A beruházás finanszírozásáról az ügyvezető elmondta, hogy az elnökség elfogadta a beruházások ütemezésének tervét, és jövőre a 8 millió forintos bérleti díjból 2 millió forintot elengedtek, amihez ugyanennyit tesz hozzá a cég. Emellett a már említett 9 millió forintos tavalyi tőkeemlést is beruházásokra fordíthatja a kft.

Mint minden jó teljesítmény mögött, úgy a dinnyési mögött is csapatmunka húzódik meg. Az ügyvezető hangsúlyozza, hogy országosan is nagy a gond a munkaerőpiacon. Nincs elegendő szakember még úgy sem, hogy a diplomás halászmérnök is beáll hálót húzni, anyaha-

lat fejni, fizikai munkát végezni. A halászat már csak ilyen szakma, itt csak az marad meg, aki elkötelezett a szakma iránt. Szabó Krisztián hozzátette, hogy magas béreket nem tudnak biztosítani. Jól példázta ezt a nemrég tőlük kilépett agronómus, aki az ő helyettese volt, és aki inkább kosárlabdaedzőként keresi a kenyerét, mint a agronómusként, mert így másfél-kétszer többet keres. Hiányoznak a halászmesterek is, mert a középfokú képzés megszűnt, eltűnt a hazai oktatási palettáról.

Dinnyésről a helyettes vezető hiányzik a leginkább, de a megmaradt szűk csapat lelkes, kitartó és jól teljesít, meg tudnak birkózni a feladatokkal és a nehézségekkel.

(HAJTUNGY)

2019. 3. 29.

Sajtóközlemény

Hagyományos termelési körülmények közé illeszthető, innovatív ragadozóhal-tenyésztési technológia kifejlesztése

A Tógazda Halászati Zrt. és a Szegedfish Kft. konzorciuma a Szent István Egyetem alvállalkozásával 2016. októbertől és 2018. decembere között 335,67 millió Ft összegű projektet bonyolított le a "Hagyományos, termelési körülmények közé illeszthető, innovatív ragadozóhal tenyésztési technológia kifejlesztése" címmel. A projekt keretében 201,39 millió Ft összegű támogatás lehívására került sor a Széchenyi 2020 GINOP Vállalatok K+F+I tevékenységének támogatása című programból, az Európai Regionális és Fejlesztési Alap forrása terhére.

A projekt során hagyományos ragadozó halaink neveléstechnológiájának megújítását tűzte ki célul a pályázatban részt vevő két vállalkozás. A projektben a vállalkozások együttműködtek egy felsőoktatási és egy kutatóintézettel.

A Tógazda Zrt. esetében négy olyan halnevelési technológia fejlesztése valósult meg, melyekkel eredményesen növelhető a ragadozó halak, elsősorban a harcsa (*Silurus glanis*) és a süllő (*Sander lucioperca*) részaránya a polikultúrás halastavi termelésben.

A Szegedfish Kft. esetében egyrészt megújult a szaporítás infrastruktúrája (keltezőház), másrészt az alkalmazott szaporítási eljárások innovatív technikákkal bővültek (pl. spermamélyhűtési technológiák továbbfejlesztése). A hatékonyabb ivadéknevelés érdekében tápos előnevelési módszereket dolgoztunk ki és adaptáltunk a helyi viszonyokra, valamint teszteltük őket, a harcsa, a süllő és a csuka (*Esox lucius*) esetében eredményesen. Megtörtént az egy- és kétnyaras ragadozó-korosztályok részarányának növelése a nevelőtőba telepített táplálékhal-állománnyal, valamint a nevelés során kijuttatott mesterséges takarmánnyal.

További információ kérhető:

dr. Németh István

06-30-934-8411

togazda@togazda.hu

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

SZÉCHENYI 2020

Workshop a klímaváltozás hatásairól

A NAKI Halászati Kutató Intézet (NAIK HAKI) által szervezett május 7-ei, „A klímaváltozás hatása a halastavi akvakultúrára” című workshop helyszíne a budapesti Rubin Hotel volt. Az európai uniós CLIMEFISH (www.climefish.eu) kutatási projekt keretében rendezett eseményen 15 gyakorlati szakember és kutató vett részt. A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezetet Szűcs István elnökhelyettes és Sziráki Bence ügyvezető igazgató képviselte.

A délelőtti folyamán Gyalog Gergő, a NAIK HAKI osztályvezetője ismertette a CLIMEFISH projekt eddigi eredményeit. Mint elmondta, az elmúlt 3 év során egy tógazdasági folyamatmodellt fejlesztettek az intézetben, amelynek százánál is több matematikai egyenlete a tavi táplálékhálózat egyes elemei közötti kölcsönhatásokat írja le úgy, hogy a meteorológiai tényezők vagy a víz fizikai és kémiai tulajdonságainak hatását is számszerűsíti minden egyes kapcsolatban. A projekt során ennek a modellnek a segítségével szimulálják, hogy a klímikus feltételek változása milyen hatással van a halastavi hozamokra, az egyednövekedésre, a halastavak vízháztartására és a víz fizikai tulajdonságaira. A szimulációk két földrajzi helyszínre (Szeged és Debrecen környéke) és három időhorizontra (2006–16; 2025–35; 2045–2055) vonatkoznak. A modell segítségével különböző technológiai opciók (eltérő tenyészanyag-kihelyezési és takarmányozási stratégiák) melletti a várható hozamok és egyéb termelési eredmények is vizsgálhatók.

A modellpredikciók azt mutatják, hogy a halastavi párolgás érezhetően nőni fog: 30 éves időtávlatban a jelenleginél mintegy 1400–1800 köbméterrel (14–18 cm-rel) több nyári vízpótlásra lesz szükség a tavak üzem vízszintjének fenntartásához hektáronként. A hidrológiai folyamatokon túl a hozamokra is hatással van a klímaváltozás, a metabolikus folyamatokon, illetve az oldott oxigén mennyiségén keresztül. A pontynak a hőmérséklet emelkedésére hatására nőni fog a táplálékfelvételi képessége, ugyanakkor nőni fog a ponty számára elérhető táplálékkészlet. Emiatt a klíma melegebbé válása egy átlagos évet tekintve pozitív hatással van a hozamokra. Az alacsonyabb kihelyezést alkalmazó technológiák esetében erőteljesebben érvényesül a klímaváltozásnak ez a pozitív hatása, hiszen ilyen körülmények között a planktonállomány kisebb predációs nyomásnak van kitéve, és intenzívebb a táplálékforrásul szolgáló plankton

képződése. A szimulációs eredmények azt is mutatják, hogy az intenzívebb gabona- etetési technológiák esetében nagyobb mértékben változik a hozam. Ennek az a magyarázata, hogy az élettani folyamatok felgyorsulása miatt a pontynak nagyobb az étvágya, gyorsabban tud nőni, és több takarmányt és természetes táplálékot tud felvenni, amit ki is kell használni.

Gyalog Gergő, a NAIK HAKI osztályvezetője

A klímaváltozásnak számos negatív következménye is lehet, például negatív hatást gyakorolhat a termelésbiztonságra. A modellek alapján a klímaváltozás a közepesen nagyobb intenzitású technológiák esetében a szuboptimális oldott-oxigén-szint gyakoriságának növekedése miatt veszélyezteti a termelésbiztonságot, elsősorban hosszú távon. Számos olyan negatív hatása is lehet a klímaváltozásnak, ami kívül esik a projektben használt modell értelmezési tartományán, sőt egy részük – megfelelő adatok és ismeretek hiányában – más módszerekkel is nehezen kezelhető. Ilyen például az új invazív halfajok térhódítása, az ismeretlen kórokozók megjelenése, a termelési infrastruktúra intenzívebb amortizációja a viharok és árvizek gya-

koriságának növekedése miatt, a feltöltővíz rosszabb minősége a vízgyűjtőkben a tápanyagok intenzívebb bemosódása és a párolgás erősödése miatt stb.

A modell eredményeinek bemutatását követően Dr. Astrid Sturm, a CLIMEFISH projektben konzorciális tagként részt vevő Brandenburgi Műszaki Egyetem informatikus-kutatója prezentálta azt a döntéstámogató szoftvert, amelyet a német és a NAIK HAKI kutatói közösen fejlesztettek ki a nagy mennyiségű szimulációs adat felhasználóbarát megjelenítésére. A szoftver a biológiai-technológiai mutatókon túl a pontytermelés önköltségét és a hektáronkénti eredményt kalkulálja ki úgy, hogy a felhasználó beállíthatja a kihelyezett tenyészanyag vételi és a lehalászott halak eladási árát, a

Astrid Sturm, a Brandenburgi Műszaki Egyetem informatikus-kutatója

felhasznált gabona beszerzési árát, a farmra jellemző vízszolgáltatási díjat és a vízzel kapcsolatos egyéb költségeket, a foglalkoztatottak egységnyi tóterületre eső számát, az egy foglalkoztatottra eső havi személyi költséget, valamint egyéb területarányos költségeket és bevételeket. Mivel a döntéstámogató eszközt egy klímaváltozási projekt keretében dolgozták ki, elsősorban funkciója az éghajlatváltozás termelésre gyakorolt hatásának vizualizálása. A felhasználók különböző klímaváltozási scenáriók és időhorizontok közül választhatnak, és a különböző opciók modellezési eredményeit több termelési technológiai variáns vonatkozásában is összehasonlíthatják a jelenlegi helyzettel. A szoftver egyelőre angol nyelvű, és még mindig tart a fejlesztése,

jövőre lesz publikus és válik magyar nyelvű felhasználói felülettel is letölthetővé.

A délután folyamán a workshop résztvevői elmondhatták megjegyzéseiket, kritikai észrevételeiket mind a bemutatott modellel, mind a szoftverrel kapcsolatban, továbbá alkalom volt a klímaváltozás olyan aspektusainak megvitatására, amelyek kívül esnek a modell keretein.

A felszólalások egy része a szoftver hasznosabbá tételére vonatkozott. A szakemberek szerint jó irányba mutatna, ha a jelenleginél aggregáltabb modellkalkulációk is készíthetők lennének, lehetővé téve az ágazati szintű termelés-előrejelzést az adott év időjárása és a kihelyezett tenyészanyag függvényében. Egy másik javaslat szerint a kevésbé tapasztalt tógazdasági termelők számára hasznos lenne a szoftver olyan irányú fejlesztése, hogy segítséget nyújtson a termelési technológia (népesítési sűrűség, a tenyészanyag átlagsúlya, takarmányozás) beállításában, amikor a termelő a piac ismeretében adott lehalászási egyedsúlyt kíván elérni. Szintén megfontolandó tanács a termelők részéről a szoftver naprakész frissítése a tényleges meteorológiai adatokkal, így ugyanis szezon közben tájékozódhatnak a termelők a modell által adott időpontra kalkulált egyedsúlyról, amit a próbahalászat eredményeivel összevetve – a mért és a szimulációs adatok eltéréséből – képet kaphatnának a gyomhalak aktuális állományáról.

További felszólalások a klímaváltozás hatásainak kezelésére vonatkoztak. Termelői vélemények szerint az éghajlatváltozás vízminőségre gyakorolt negatív hatása megfelelő szakismeretek birtokában és gyors tókezelési eljárásokkal nagymértékben ellensúlyozható. A workshop végén a jelenlévők kitöltötték egy kérdőívet, amelyben kifejehtették, hogy melyek voltak azok a pontok a rendezvény folyamán, ahol nem sikerült az információt, projekteredményeket maradéktalanul átadni, valamint írásban is javaslatot tehettek az újabb, hasonló jellegű rendezvények témáira. Érdekes módon, a kérdőívek alapján a szakemberek szívesen vennének további ismereteket a halastavak matematikai modellezéséről, valamint a szoftver működéséről. Megfontolandó felvetés az is, hogy külön szakmai fórumot kellene szentelni a tógazdasági ágazatban az utóbbi években hangsúlyosan jelentkező munkaerő-problémák elemzésének és a megoldási lehetőségek keresésének.

GYALOG GERGŐ

A MEASURES (DTP2-038-2.3) projekt

A vándorló halfajok fennmaradása szempontjából elengedhetetlen a megfelelő vízi élőhelyek egységes láncolata, ezek az élőhelyek együtt mintegy folyosóként tartják fent a vándorló fajok populációit és genetikai integritását. Azonban az elmúlt évtizedek antropogén hatásainak eredményeképpen ezek a folyosók fragmentálódtak, élőhelyek tűntek el. A folyamat megállítása nemzetközi együttműködést igényel. Ezzel a céllal jött létre 2018. június 1-jén, a NAIK HAKI részvételével a nemzetközi DTP2-038-2.3-MEASURES projekt.

Berzi Nagy László, a NAIK HAKI munkatársa, a projekt hazai felelőse és koordinátora elmondta, hogy a projekt 3 éves időtartamú, és 10 tagország és partnereik részvételével zajlik. A benne részt vevő államok: Ausztria, Bulgária, Horvátország, Németország, Magyarország, Románia, Szerbia, Szlovákia, Hollandia és Szlovénia. A projekt feladata, hogy azonosítsa és megőrizze a vándorló halfajok által használt vízi ökológiai folyosókat a Duna vízflyálhálózatán. A projekt keretében élőhelyeket térképeznek fel és módszertani útmutatót dolgoznak ki a legjobb gyakorlat kialakítása érdekében. Környezeti DNS-technológia alkalmazásával a ritka és eltűnt fajok elterjedésével kapcsolatos felméréseket is végeznek a projekt résztvevői.

A vándorló halfajok közül kiemelt szerepet kap a kecsege (*Acipenser ruthenus*) és a vágótok (*Acipenser gueldenstaedtii*), mely fajok a dunai természeti örökség részét képezik. Az említett fajok egyedeiből ex situ génbankokat alakítanak ki, illetve további terveket dolgoznak ki olyan génbanki létesítmények adaptációjára, amelyekben a dunai eredetű anyaállományok hosszú távú tartása és szaporítása is megoldható. A MEASURES projekt keretében végzett visszatelepítésekkel természetes populációik is támogatást kapnak. Ez utóbbi projektem során a dunai eredetű egyedeket 1 éves korukig biztonságos környezetben nevelik, és a visszatelepítés előtt egyedi azonosítót kapnak a későbbi esetleges visszafogások és elemzések érdekében.

Az első telepítéseket 2019. áprilisában végezték. Ezek során a magyarországi Duna-szakasz – Baján és Ercsiben – kétszer 2500, összesen 5 ezer kecsegevel, míg a romániai Duna-szakasz – Isaccea településnél – ezer vágótokkal gazdagodott. A kecsegék 4,5 cm hosszú citromsárga jelet kaptak (T-bar típusú horogjelölő), melyen az „EU MEASURES” felirat mellett a halak egyedi azonosító sorszáma is szerepel. A jelet a farokrész felső oldalába ültették be. A következő években további telepítések várhatók.

Amennyiben valaki ilyen módon jelölt kecsegevel találkozhat, kérjük, értesítsen minket az alábbi e-mail címen, vagy jelezze horogszegyesületénél, illetve segítse a jelölt egyedek túlélését kíméletes visszahelyezéssel.

Ezen túlmenően, a projekt során összefoglalják a tokfélék elterjedésével és biológiájával kapcsolatos ismereteket, amelyeket egyesítenek a saját eredményeikkel, és egy információs adatbázisban (MEASURES Information System) elérhetővé teszik mindezt a szakemberek, érdeképviseleti csoportok, hatóságok és a társadalom számára.

Az élőhely-térképezésre, az ökológiai barrierékról rendelkezésre álló ismeret-

A SZERZŐ FELVÉTELE

nyagra, valamint az új vizsgálati eredményekre alapozva nemzetközi akcióterv készül a vándorló halfajok élőhelyének védelmére. A teljes vízgyűjtőre kifejlesztett stratégia a vándorló fajok zászloshajójaként számon tartott dunai tokfélék hosszú távú megőrzését és állományainak megerősítését szolgálja.

További információ:

berzi.nagy.laszlo@haki.naik.hu

A projekt a Duna Transznacionális Programból, az Európai Regionális Fejlesztési Alap támogatásával, az Európai Unió és a magyar állam társfinanszírozásával valósul meg (www.interreg-danube.eu/measures).

BERZI NAGY LÁSZLÓ

Eredményes a gazdálkodás Ráckeven

Menetrend szerint zajlik az élet a Ráckevei-Duna-ági Horgász Szövetségben (RDHSZ). Kiderült ez a 2019. május 11-ei küldöttgyűlésen is, ahol Molnár Pál, az RDHSZ elnöke nemcsak beszámolt az elmúlt hónapok tevékenységeiről és megosztotta idei terveit, hanem a szövetség múlt évi mérlegét és az idei gazdasági tervet is ismertette. A határozatképes küldöttgyűlésen új tisztségviselőket választottak, és átadták a szövetség kiűntetéseit.

Molnár Pál azzal kezdte az elnöki beszámolót, hogy az elnökség 2019-ben is az elfogadott munkaterv szerint dolgozott, és a megtartott üléseken a tervezett napirendeket és az aktuális ügyeket tárgyalták. A haltermelés eredményeiről az elnök elmondta, hogy a Duna-ági horgászat pontycentrikussága megváltozott, az igények eltolódtak a ragadozóhal-horgászat irányába, és a szövetség eleget kíván tenni az igények változásának. A ráckevei halkeltető eddigi 2019-es eredményei: 2,5 millió csukaszenge (terv 500 000 db), 3 millió fogassüllő-zsenge (terv 3 000 000 db). Szigetbecsén lehalásztak 5879 kilogramm egynyaras pontyot (tavalyi előállítás), amelyet a makádi tógazdaságba szállítottak továbbnevelésre. A 2019-es terv 3000 kilogramm volt. A felszabaduló tavakban ragadozó halfajok előnevelését tervezik (csuka 50 000 db, fogas süllő 150 000 db, harcsa 20 000 db).

A makádi tógazdaság 2019-es termelési terve 153 476 kilogrammos súlygyarapodást. Az elnökség az idei évre kétnyaras állomány előállítása mellett döntött. A termelő tavak kapacitása 153 464 kilogramm kétnyaras vagy 142 464 kilogramm háromnyaras állomány súlygyarapodását teszi lehetővé. Horgászvizük táplálékossága a kétnyaras állomány előállítását indokolja, de 2020-ban már részlegesen áállhatnak a háromnyaras állomány termelésére is. Miután a makádi tógazdaságban a telepítéshez szükséges halmennyiség megtermelhető, ezért kevesebb külső termelői segítséget vesznek igénybe.

A haltelepítés mindig is központi kérdés volt a szövetség tevékenységében. Immár hagyománynak is mondható, hogy évről évre rendre túlteljesítik az éves telepítési tervüket. Ez a hagyomány az idén is folytatódik. A tavaszi pontytelepítést már végrehajtották, és 51 553 kilogramm kétnyaras – döntő részében horogérett – ráckevei pikkelyes pontyot telepítettek (a tavaszi terv 50 000 kg

Molnár Pál: évről évre rendre túlteljesítjük az éves telepítési tervünket

volt). Jól teljesített a keltetőház, ahonnan 1,5 millió zsenge csuka került a horgászvizekbe (a terv 300 000 volt), és 3 millió zsenge fogassüllő-ivadékokat helyeztek ki (a terv 2,5 db volt). Büszkén számolt be az elnök arról is, hogy az előző évektől eltérően 50 darab, átlagosan 10 kilogramm súlyú ráckevei pikkelyes pontyot is telepítettek a Duna-ágba. Méretes ragadozó halat kétszer telepítettek, a horgászok meglepedésére.

A tavak karbantartási munkáival kapcsolatban elhangzott, hogy a makádi halastavak külső halágyának javítási munkálatait a General Hungaria Kft. elvégezte, míg a szigetbecsei előnevelő telep 1. tavának zsílipjavítását a szövetség maga végezte el.

A szövetség halórzési tevékenysége mindig is kiemelkedően jó volt. Molnár Pál elmondta, hogy az elnökség megkülönböztetett figyelemmel kíséri a halórzést. Jelenleg 14 hivatásos halórral dolgoznak. A rendvédelmi szervekkel való együttműködés tovább erősödött, a Szigetszentmiklósi Rendőrkapitányság új állományából 7 fő együttműködésére számíthatnak. A MOHOSZ támogatásá-

val a hivatásos halórok eszközállománya, felszereltsége tovább bővült (3 darab Suzuki DF 6 AL 6 LE csónakmotorral és 2 darab Pulsar Helion XQ50F digitális hőkamerával).

A halóri ellenőrzések alapján tavaly 332 esetben tettek halvédelmi szabálysértési feljelentést. Sajnálatos módon korrívó esetek is előfordultak: egy horgászt 57 kifogott, méretkorlátozással védett hallal érték tetten a hivatásos halórok.

A hivatásos halórok jelentései szerint kora tavasszal sokan horgásztak és sokat is fogtak, de 2019 elején viszonylag kevés rekordhalról kaptak bejelentést. Az idén eddig 18 rekordlistás halat hitelesítettek: a legnagyobb ponty 28,95 kilogrammos volt, a legnagyobb amur 24,20 kilogrammos, a fogassüllő-rekord 11,03 kilogrammos, a balin 4,45 kilogrammos. Összehasonlításképpen: az összes rekordhal 2018-ban 134 egyed volt, amelyeket 126 horgász fogott ki. Alegnagyobb ponty 32,6 kilogrammos, a legnagyobb fogassüllő 8,1 kilogramm volt.

A szövetség gazdálkodása, vagyoni-pénzügyi helyzete változatlanul stabil, hangsúlyozta az elnök. Az elmúlt évben is sikeres évet zártak, hiszen 86 millió forintos eredményt értek el. A küldöttgyűlés egyhangúan fogadta el a mérlegbeszámolót, majd azt is, hogy a 2019. évre szóló, tavaly decemberben elfogadott pénzügyi tervet módosítsák.

Az elnöki beszámolóban kitértek a szövetség használatában és kezelésében lévő ingatlanok helyzetére (Makádi Ezüstpart, tassi Rózsa-sziget), az állandó és a szakbizottságok tevékenységére, a kommunikációra, a jegyforgalmazásra, az egyesületekkel való kapcsolattartásra. Az elnök külön szolt a MOHOSZ-szal való kapcsolatukról is, eszerint igen szoros az együttműködés az országos szövetséggel. A MOHOSZ 2019-ben bevezette a Magyar Horgászkartyát, amit 2019-től kötelező alkalmazni. A MOHOSZ általánossá kívánja tenni az online jegyforgalmazást. A forgalmazásra a „horgaszjegy.hu” portál jogosult. A közfeladatok ellátásában a tagszövetségeknek is lesznek kötelezettségei. Ennek érdekében a MOHOSZ „Kötelező alapszabálymintát” készít a tagszövetségek, valamint a tagszövetségek taggyesületei részére.

A küldöttgyűlésen a megüresedett tisztségviselői posztokra új tagokat választottak. Kitűntetések átadásával zárult a küldöttgyűlés.

H. GY.